

Bogu na čast,

GASILEC

bližnjemu na pomoč!

Izdaja odbor deželne zveze kranjskih gasilnih društev. — Urejuje tajnik Fran Ks. Trošt na Igu pri Ljubljani. — List izhaja poljubno po potrebi v nedoločenem času, vendar vsaj štirikrat na leto, in ga dobivajo člani zveze brezplačno. Oznanila stanejo cela stran: 37 K 60 h, 1/2 strani 18 K 80 h, 1/4 strani 9 K 40 h, 1/8 strani 4 K 70 h, pri večkratnem natisu primeren popust.

Potrjena postava.

Presvetli cesar je z Najvišjim odlokom dne 28. oktobra 1911, sankcioniral ali potrdil premembo deželne postave z dne 20. decembra 1884 deželni zakonik št. 17 in sicer § 1, 2, 6, 7 in 8, ki določa prispevek zavarovalnic za gasilske namene s 3%.

Premembo postave je sklenil vis. dež. zbor v seji dne 18. februarja 1911 in je „Gasilec“ v št. 2. dotični sklep priobčil. 1% doneskov se bo namreč porabljal za ponesrečene gasilce, oziroma vdove in sirote, ter v povrnitev škode pri vprežni živini, ako ta zbolji zaradi gasilne službe itd.

Celo postavo priobčimo v prihodnji številki „Gasilec“.

Zapisnik

seje zveznega odbora dne 2. novembra 1911.

Navzoči: Fr. Doberlet, načelnik; M. Petrič, podnačelnik; I. Debelak Iv. Rus, I. Toman, V. Ogorelec, I. Merher, A. Hudé, I. Tratar, K. Mayer in Jos. Smole, odborniki. Opravičena sta J. Turk in vsled bolezni tajnik Fr. Trošt.

1.

Načelnik konstatuje sklepčnost, pozdravi navzoče tovariše; spominja se v preteklem letu umrlih tovarišev gasilcev.

2.

Prebere se poročilo tajnika in poslovodje in sicer:

a) Račun o jubilejni ustanovi:

Obresti za l. 1910	235 37
Trošt-dobiček koledarja	388 96
Trošt-dobiček od znakov	11 16
Darovi	35 32
Gotovine v blagajni konec III. dobe K	8 86

skupaj . . . . . K 679 67

v hranilnico vloženo 679 29

Gotovina v blagajni konec IV. dobe K — 38

Naloženo je v hranilnici K 6754 76.

Za letos so bile raspisane tri ustanove po 60 K in so se podelile dvema onemoglim gasilcema in eni gasilski vdovi

b) Račun gasilskega koledarja:

Skupilo se je za koledar	K 513 52
za oznanila	363 —

skupaj . . . . . K 876 52

tisk koledarja 257 57

veznina, bel papir in poštnina 229 99

ostanek . . . . . K 388 96

se je izročil „Jubilejni ustenuvi“. — Poročili sta bili z zadovoljstvom sprejeti.

3.

Okrajne gasilske zveze.

Ustanovilo se je 20 okrajnih gasilskih zvez, dve še nista ustanovljeni Črnomelj in Novomesto.

Delovanje začne z letom 1912. Da se pa gasilna društva ne obremene s prispevki, se predlaga: Prispevek od članov ostane dosedanji po 20 h, ki se plača deželni gasilski zvezi in ta potem, ko so društva prispevek vplačala, vpošlje polovico okrajni gasilski zvezi.

4.

Prebere se dopis vis. deželnega odbora glede izpolnjevanja postave z dne 15. septembra 1881 od strani občin, in dopis z dne 11. oktobra 1911, kjer opozarja: 1. da se morajo pri društvih vršiti redne vaje in to vsaj štiri na leto, o čemer je poročati in se bo na to oziralo pri razdelitvi vsakoletnih podpor. 2. da naj zveza gleda na to, da se pri društvih ne vrše veselice po nepotrebnem; (pripetilo se je namreč več slučajev, kjer so nepotrebni stroški presegali dohodke veselice; pripomnja poročevalca) in 3. da si društva preskrbe za godbo in plese potrebne licence.

5.

Stavijo se predlogi glede podpor prostovoljnim gasilnim društvom. Prošenj je 158, prosilo ni 19 gasilnih društev. Vzlic navodilom in pouku, so nekatere prošnje skrajno pomanjkljive in nejasne, tudi računi so prepovršno zverženi pri nekaterih sploh računov ni in manjkajo priloge. Take prošnje se morajo sploh zavriniti in načelniki naj si svojo malomarnost sami pripisejo.

6.

Tratar predlaga, da se društva opozore, da dajujejo mesto brzogovnih pozdravov raznim društvom dotične zneske za „Jubilejno ustanovo“, temu predlogu se pridruži tudi Petrič, ki opozarja, da naj se spominja „Jubilejne ustanove“ o novem letu, godovih in raznih drugih prilikah. Predloga sa vzameta na znanje.

7.

Stricelj (kot gost) predlaga, da bi se vršila seja o „Florijanovem“, pri kateri priliki bi lahko imelo ljubljansko gasilno in reševalno društvo večjo vajo. Se vzame na znanje.

Ker je dnevni red izčrpan in ne stavi nikdo več predlogov, sklene predsednik po dve in polurnem posvetovanju sejo, zahvalivši tovariše odbornike za pozornost in živahno zanimanje.

Alarmiranje, odhod in nastop v slučaju požara.

„Čas je denar“, ta izrek se pač prilega pri izbruhu požara. Nekaj minut je velikanske vrednosti. Čimprej se začne na pogorišču delati, temveč je upanja, da se požar lahko še vstavi. Čim se poroča o izbruhu požara, morajo trobentači po vsem okraju alarmirati člane. Priporočati je gasilec da opravo, če jo imajo doma, tako obesijo, da se za slučaj alarmiranja lahko takoj oblečejo. Nikdar pa ne sme gasilna oprava ležati okolo — ali celo raztreseno — po omarah. Pri nekaterih društvih pa imajo obleko v gasilskem domu shranjeno, kar je tudi veliko prikladnejše zakaj, če je delavec v tovarni ali na polju si prihrani veliko časa, če dobi obleko v gasilnem domu, ker bi sicer moral hoditi še domu ponjo in bi bil izgubil veliko časa. Prvi gasilec, ki pride do gasilskega doma, mora takoj odpreti vsa vrata. Često ima pa samo načelnik ali kaka druga šarža ključ, ki morebiti stanuje bolj daleč. Posledica temu utegne biti, da moštvo čaka in čaka in zgori v tem času lahko pol vasi. Ključni naj bodo torej — in sicer naj jih bode več — pri sosednih gostilničarjih ali zas bnih osebah v bližini gasilskega doma. Ko je društvo ob dobrem in hitrem alarmiranju zbrano, imajo v prvi vrsti takoj potegniti brizgalne in male vozove za cevi iz shrambe. Treba jih je pa spraviti tudi na pogorišče. Prej se brizgalna ne sme odpeljati, dokler ni za to delo dosti članov na mestu.

Gasilci, ki stanujejo tik ali blizu gorišča, naj gredo direktno na kraj izbruha, zakaj morebiti se jim posreči — če se ni požar že preveč razširil — ga ustaviti ali vsaj druge predmete rešiti. Ako je majhen ogenj, se lahko uduši s peskom, gnojem, pepelom ali zemljo. Okna odpirati pri požarih ni dopustno, zakaj če so okna odprta napravi se preprih, ki plamen še bolj neti. Ako primanjkuje moštva, ki bi gonilo brizgalno, morajo pomagati tudi plezaleci, a na deželi naj pomaga tudi ljudstvo. Ako se pelje društvo k požaru naj se ne vozi s preveliko naglico, zakaj zgoditi se utegne, da se pri hudem ovinku lahko voz prevrne in del moštva lahko ponesreči. V mestih je kaj drugega. Tu so široke ceste, sliši se signal na daleč in se že od daleč ljudje, vozovi in celo električni vozovi umaknejo oziroma ustavijo. Tudi če je brizgalna prenapolnjena moštva je isto v nevarnosti in zgodilo se je že večkrat, da se je gasilec držal le za kakšno majhno stvar, pa je že ob močnem stresljaju odletel z voza in se težko ranil. Previdno naj se torej vozi v ovinkih. Da tren k pogorišču ne zamudi po poti časa, naj daje trobentač signale, če so zapreke na cesti. Ponoči naj se peljejo društva z bakljami. Seveda velja to za večja mesta kakor Ljubljana in dr. Te bakle se potrebujejo pri nastavljanju brizgalne, položitvi cevi — posebno ob temnih nočeh — kakor tudi za odgrebanje peska in zopetno spravljanje cevi in drugih delov. Ko pride društvo na pogorišče, je prvo, da se orodje hitro in prav postavi. Brzgalna se postavi na sesalno stran, zakaj dogodilo se je že, da so gasilci postavili ravno narobe gasilno pripravo. Seveda imena se zamolčijo. Koliko minut se pri tem porabi, da se spravi brizgalno do delovanja! In kako lahko se v par minutah požar razširi! Brizgalna ne sme biti preveč blizu pogorišča, zakaj lahko se sesuje dimnik ali strešni deli lesa ter ranijo delujoče člane in pokvarijo lahko tudi brizgalno.

Ako je na licu mesta že kaka požarna bramba, se mora vprašati takoj dotičnega poveljnika, kam je najprikladnejše postaviti brizgalno. Velike vrednosti za gasilno društvo je, da ima čimveč cevi. Načelnik cele operacije naj se postavi na tak prostor, da opazuje celo delovanje in daje od tod povelja. Pri požaru naj noben gasilec nič ne govori, ali pa celo kriče med seboj kakor je to pri nas navada, tako da je ljudstvo še bolj zbegano.

Ako je društvo dobro disciplinirano — pri nas še žali Bože ni tako kot drugje — in da je imelo veliko vaj, tedaj naj prime vsak za orodje svoje številke pa gre vse brez upitja. Gasilec mora ostati zmeraj in tudi v največji nevarnosti hladnokrvn in preudaren.

Veliko se vidi tudi ljudstva pri požarih. Eni pomagajo reševati, eni pomagajo gasilec, kar jim gre v vso čast, a drugi imajo požar za zabavo ter se še norčujejo iz gasilcev. Take ljudi je nemudoma odstraniti in pogorišče zapreti. Če so brizgalne v redu, se mora gledati, da se dobi takoj vode. Dogodi se pa tudi,

da nimajo blizu nobene vode. Treba je vodo dovažati, prinašati v škafih in drugih posodah in sicer jo nosijo večinoma vsi vaščani, zakaj njihova poslopja so lahko tudi v nevarnosti. Ako je na deželi večji požar, in pride na pomoč štiri ali pet društev, naj se nikdar vseh pet brizgalnic ne porabi, zakaj nazadnje je prebitro vse moštvo izmučeno. Postavijo naj se samo dve ali kvečjemu tri in naj se moštvo drugih društev tudi uporabi za delo pri brizgalnah. Ker je pri požaru že tako dostikrat preveč upitja in zmešnjave, in pridejo še dostikrat prav po nepotrebnosti trobentači, ki dajejo vse mogoče signale in ljudstvo še bolj razburja. Pa pri nas je že to tako navada, češ, poglejte me, jaz sem „hornist“, pa zopet kako „kunšno“ zatrobi. Zgodilo se je že. H koncu naj pa še omenjam, da kadar gorečega poslopja ni več mogoče rešiti, naj se varujejo sosednja poslopja. Slučaj. Bil je pred nekoliko leti velik požar v ljubljanski okolici pri neki tovarni. Tri gasilna društva so z vso vsem gasila goreče poslopje, čeprav je bilo že docela pogorelo in je tlel še samo papir. Ali šele četrto društvo, ki je prišlo zadnje k požaru je videlo, kako je ogenj počasi naprej „spanciral“. Seveda so takoj napeljali dve cevi proti ognju in rešili hišo s stroji in nebrot vagonov premoaga. Zato pa, gasilci, uvažujte predzadnji stavek!

Večji požari in nesreče v letu 1911.

L. Stricel mlaj.

(Dalje.)

2. avgusta. Na Češkem je zgorela cela občina Veprikov z vsemi stanovanjskimi in gospodarskimi poslopji. Požar je nastal ob 2. popoldne in zažgali so kakor navadno igrajoči otroci. Požar je vničil 67 hiš. Samo ljudska šola je bila nepoškodovana. Škoda se ceni na 470.000 kron. Deželni predsednik grof Thun je daroval iz svojega 1000 kron Vojno ministrstvo je pa poslalo na lice mesta takoj veliko število šotorov. Tudi oddelek pionirjev je prišel na kraj nesreče.

2. avgusta. Na Ogrskem se je v Steinamanger-ju v bližini mesta vnel gozd grofa Paula Scapary in je zgorelo 40—50 oralov gozda. Požar je nastal vsed vžiga iskr iz mimo vozečega tovornega vlaka.

3. avgusta. Na Nemškem v letovišču Pymont je zgorel takozvani „Kurhaus“. Ogenj se je pojavil ob 3¹/₂ zjutraj. Požar je povzročil stik žic električne naprave v prostoru za stroje ter je uničil večino poslopja in kopelji. Ko je hotelo gasilno društvo gasiti se je opazilo, da voda nima zadosti pritiska. Medtem se je pa ogenj že razširil na poslopje za stroje in na streho hotela. Dočim so pasažirji II. nadstropja morali vse svoje imetje v hotelu popustiti se je posrečilo v I. nadstropju vso opravo še rešiti. Veliko pasažirjev so zbudili šele ponoči iz spanja in so se komaj rešili v nočnih oblekah. Ob 11. dopoldne je bil požar domalega ugašen. Število letoviščarjev bilo je vsako leto 30.000. Škoda znaša več milijonov kron. Ta takozvani „kurhaus“ je bil še le pred leti zgradjen in je stal 8 milijonov kron.

4. avgusta. Na Ogrskem je vas Rima Topova popolnoma zgorela. Požar se je razširil iz neke kuhinje in je v desetih minutah zažgal 25 hiš in cerkveni zvonik. Zgorelo je skupno 110 hiš in skoro vsa živina. Tudi dva otroka sta postala žitev plamena. 300 ljudi je brez strehe.

5. avgusta. Na Nemškem v „Wandsbeck-u“ je eksplodiral v tovarni Wuff in Stavenov 16 m dolg kotel, ki je uničil celo tovarno. Kotel se je razletel in razrušil neko na drugi strani ceste 150 m oddaljeno poslopje. V tistem trenutku se je peljal mimo tudi kolesar, ki ga je zadel kos kotla tako, da je bil na licu mesta mrtev. Pod razvalinami so dobili 2 mrtveca, in sicer Srba Zdravkoviča in Avstrijca Przylejba. Tri osebe so težko ranjene, razentega pa pogrešajo še 5 oseb, ki leže pod razvalinami.

5. avgusta. V bližini Franzensfeste na Tirolskem je izbruhnil velikanski gozdni požar, kakršnega Tirolci niti ne pomnijo. Goreli so velikanski smrekovi in borovi gozdovi. Gosti dim, ki je bil časih čisto bel, se je spreminjal v črnega ter zakrival solnce. V 10 km oddaljenem mestu

Briksen je ležalo kmalu na milijone tlečih in sežganih smrečjih iglic in v St. Ulrik-u, ki je oddaljen 15 km zračne črte od pogorišča, so brzojavili, če ne gori mesto Briksen, ker tudi tam je šel pepel kakor dež na mesto. Požar je nastal vsled nerodnosti dveh delavcev, ki sta v sredo, t. j. 2. avgusta v „Ladritscher“ gozdu kuhala kosilo in potem pozabila ogenj ugasniti. Ob 3 uri popoldne se je videlo iz doline velik požar in množino valečega se dima in to na 20 prostorih. Močan veter je nesel cele goreče veje na 100 metrov daleč, tako da se je požar z neverjetno naglico razširil, posebno ker je gorovje še na solnčnati strani. Gorovje je tukaj jako strmo in je nad 1000 m visoko in stanovalci vasi, ki se nahajajo pod tem gorovjem kakor Mitterwald, Oberau in Franzensfeste so bili tako v strahu, da je poveljnik trdnjave Franzensfeste prošil v Briksen, da naj pride vse moštvo na lice mesta. Kmalu nato je odkorakal 1 bataljon tirolskih cesarskih lovcev pod poveljstvom stotnikov Wunsch-a in Tesar-ja brez orožja. A ves trud je bil zastonj. Med tem pride gasilno društvo iz Briksna z dvema odelkoma gasilcev pod poveljstvom načelnika Mallepel-la in ob enem gasilna društva iz Vahrna in Neustifta. Gozdni komisar Rauch iz Sterzinga je peljal vojaštvo na gorečo goro, dočim je inženir Simerding iz Briksna vodil delo gasilcev. Predvsem je šlo za to, da se reši vas Oberau, ki je bila v veliki nevarnosti. Gasilci so splezali na cerkveni stolp in brizgali vodo iz cevi po slamnatih strehah, in so obvarovali to vas vzlic velikega dežja iskr. Vzlic napornemu delu se je razširil požar in ob 8. uri zvečer je bil na vrhu gorovja, od koder so se prikazovali visoki plameni. Še pred polnočjo je prišlo 300 vojakov iz Inomosta kakor tudi iz Pusterske doline. Veliko ljudi, ki so se upali iti proti gorečemu gozdu, je bilo takoj od plamenov obdanih in le hitra pomoč gasilcev in vojakov jih je mogla rešiti. Gozdovi so v soboto še vedno goreli. V petek je zapihal močan veter, ki je ogenj še bolj podneti in onemogočil vsako rešilno akcijo. Cel lovski bataljon je naporno delal, da je izsekal neko strmo dolino, da je na ta način preprečil da se ni požar razširil naprej. Da preprečijo preskok ognja v Pustersko dolino in proti Valsu so odposlali stotnijo pionirjev iz Tridenta. Delo je zelo težavno, ker se je smer vetra zmeraj menjavala in so morali pogosto prenehati z delom, da niso prišli v nevarnost ljudje. Defreggerjevo vilo, ki je polna izvrstnih umotvorov, ki jo je požar zlasti hudo ogrožal, so morali izprazniti. Za kraj sam in za trdnjavo že ni bilo več nevarnosti, pač pa je bila še velika nevarnost za postajališče, ker je divjal požar le par sto metrov od postaje in zanašal veter iskre celo na železniški tir, a tudi tukaj so po napornem delu odstranili vsako nevarnost. V nedeljo se je ogenj razširil proti Spingesu. Ogenj se je razširil časih tudi do mesta samega in so morali hiše, ki so stale ob robu gozda takoj izprazniti. Posebno ogrožena je bila vas Oberau. Požar se je razširjal vedno bolj in že ni bilo skoro več upati, da ga omeje. Začel je pihati vrhu tega še veter, da je skoro onemogočil vsako rešilno akcijo. V ponedeljek, 7. avgusta, pa je začelo deževati in lilo je par ur ter pogasilo ogenj, proti kateremu so se ljudje zastonj borili skoro cel teden.

6. avgusta. V Teplicah na Češkem je začela goreti velikanska steklarna tvrdke Josip Innwald takozvana Rudolphütte. Škode je več milijonov kron. 1800 delavcev je brez dela.

9. avgusta. V Trstu je nastal dopoldne v prvi avstrijski tovarni za Linolej v San André velik požar. Ker se je požar vsled hude vročine z neverjetno naglico razširil so mogli gasilci ogenj le samo lokalizirati. Zgorelo je trinadstropno poslopje in vsa zadaj ležeča mala poslopja. Vzrok nio znan. Škode je okolo 350.000 kron.

10. avgusta. V Londonu je popolnoma pogorel svetovno znani Carlton-hotel. Carlton-hotel je stal sredi mesta Londona na vogalu med cestama Haymarket in Pall Mall, v katerih se nahajajo največje in najlepše prodajalne. V bližini so tri gledališča, in sicer Majesty gledališče, Haymarket gledališče in Lyric gledališče, kjer se igrajo komične pare. Požar je nastal ob 8 zvečer najbrže v kuhinjskih prostorih. Ogenj se je razširil po vspenjači na streho in jo

vnel. Od tod se je razširil požar po celem hotelu. Nekaj minut nato prihite gasilci od vseh strani s parnimi brizgalnicami. Gasilci so morali napeti skakalni prt in rešilne lestve, da so rešili iz višjih nadstropij sluge in služkinje. Kuhinjska služinčad je bila primorana se rešiti vsled gostega dima v višja nadstropja. Med pasažirji hotela je nastala velika panika. Veliko gostov je popustilo vse svoje imetje in dragocenosti. Dva težko bolna pasažirja so rešili tudi gasilci. Prav v tem času je stanoval tudi v tem hotelu Edison iz Amerike, ki je njegovo ime itak vsem znano. Pod razvalinami nekega stranišča so dobili truplo ameriškega igralca, ki se je zadušil vsled dima. Ob enajstih zvečer je bil ogenj lokaliziran. Tri gasilce so prepeljali vsled nezgod v bolnico, a njih stanje ni nevarno. Ob natančni preiskavi hotela so konstatirali, da je vzrok požara stik dveh električnih žic. Škoda znaša 1.000.000 kron.

12. avgusta. Požari. Letos je leto velikih požarov, ki se vrste drug za drugim, dan za dnevom po celi Evropi. V zgornji Inski dolini je zgorel veliki kraj Zams. Vse požarne brambe iz okolice so prihitele na kraj nesreče. Brzojavne in telefonske žice so potrgane. — Požar v Luzernu, ki je izbruhnil v sredo je zažgal 53 letni Dioniez Nikolussi-Weiss, ki se je sam javil. Zaradi suše in pomanjkanja vode je bil ves kraj v 11 minutah v plamenu. Nad 600 oseb je brez strehe, živino so rešili. Škoda cenijo na 350.000 kron. Neka ženska se je tako prestrašila da je umrla na posledicah strahu. Gorelo je 16 dni. — V Kraljevem polju pri Brnu je izbruhnil požar v tovarni za stroje Brand in Lhuillier; posrečilo se je požarni brambi, da je ogenj v nekaj urah omejila. — Iz Monakova poročajo, da je izbruhnil v Tegernsee velik požar, ki je vničil turistovski hotel, pošto in stransko poslopje. Hotelski gostje so se še pravočasno rešili, več gasilcev je ponesrečilo. Požar je nastal, ker se je vnel bencin, ko so ga polnili v garaži v neki avtomobil. Dan prej popoldan, kakor poročajo iz Curiha, je gorela vas Monté Bré nad Locarnom. — Vsled defekta na električnem toku je nastal požar v elektrarni družbe „Alta Italia“ v Milanu. Škoda na strojih in drugih pripravah znaša nad milijon lir. — Belgijske manevre so odpovedali in sicer zaradi tega, ker baje rabijo vojaštvo, da pomaga gasiti velike gozdne požare; gori namreč na nemško-belgijski meji okrog 100 hektarjev gozda in šote. Več vasi je v nevarnosti. — V noči od četrta na petek je izbruhnil v Amsterdamu požar v skladišču za bombaž, ki je ogrožal bližnja lesna skladišča in hiše. Škode cenijo na štiri milijone frankov. — Iz Petrograda poročajo, da je izbruhnil v Kostromi požar, ki je uničil 360 hiš. 28 ljudi je zgorelo, 50 jih je opečenih.

14. avgusta. V Tropavi na Moravskem je nastal gozdni požar, ki je vničil okolo 1000 hektarjev brezovega gozda. Ogenj so vstavili. — 14. avgusta. V „Buxtehude“ na Nemškem je nastal požar v „Breitengasse“ ter se hitro razširil. Gasilna društva so prihitela s posebnim vlakom iz Hamburga s parnimi brizgalnicami. V celem je zgorelo 30 velikih poslopij in mestni magistrat. Neki zidar je zadobil težke poškodbe od padajočih tramov ter je med transportom v bolnico umrl. — 14. avgusta. „Auran“. V vasi Suhr so zgoreli pri nekem večjem požaru trije moški in ena ženska, vsi nad 80 let stari. — V Opel tovarni v Frankfurtu na Meni je nastal ponoči ob 1. velik požar, ki je vničil skoraj celo tovarno. Na tisoče koles in šivalnih strojev je uničenih. Škoda cenijo na 500.000 mark. Veliko oseb je ranjenih. 2000 — 3000 delavcev je brez dela. — 19. avgusta. V Trstu so se vnela skladišča lesa tvrdk Emil Segre in Ghersiah Razširil se je s hitrostjo in vničil 700 kubikmetrov lesa. Prišla so vsa društva iz Trsta, plačano in filijalke. Večina moštva iz avstrijskih kakor tudi inozemskih ladji je prihitelo na pomoč. Ogenj so pogasili šele 21. avgusta dopoldne. Na lice mesta prišli so tudi vojaki Bošnjaki in vojaki 97. infanterijskega polka. Med delom je zadobilo nekaj vojakov in gasilcev poškodbe. Škoda znaša 600.000 kron. — Pittsburg. 27. avgusta. V nekem poslopiju je nastala med kinematografsko predstavo velika eksplozija. Nekdo je zavpil „ogjenj“! nakar je nastala nepopisna panika. Vse je drlo po stopnicah na cesto. Zadušilo se je 25 oseb in veliko je ranjenih.

Carigrad 27. avgusta. Bržojavi poročajo iz mesta Wali, da je mesto „Aidin“ velik požar čisto vničil. Povsem je zgorelo 1500 hiš z 250 trgovskimi prodajalnami, 2 mošeji 3 izraelski tempelji in 2 šolski poslopji. Mesto „Aidin“ šteje v celem 12000 poslopij: Aidin je industrialno mesto v severni Mali Aziji in ima 32000 prebivalcev. Izdeluje se bombaž, fige in olive.

29. avgusta. Kemičnifizikalni univerzitetni laboratorij v Atheni na Grškem je do celega zgorel. Pri gašenju požara sta bila dva gasilca ubita, šest težko ranjenih. — 29. avgusta. Nemška „Vossische Zeitung“ poroča iz Londona: Eksplozija v kinematografu v „Pittsburgu“ na Angleškem. Požar je nastal vsled eksplozije kinematografskega aparata. A od začetka ni bilo nobene nevarnosti, zakaj ogenj je bil takoj vgašen le gost dim se je valil iz dotičnega prostora, kjer je bil postavljen aparat. — Kar nekdo zavpije ogenj, nakar je seveda morala nastati panika. Vse je drlo po ozkih stopnjicah in kmalu je bil izhod zaprt. 3 m visoko so ležali ljudje na tleh in posledica, da so našli 35 mrtvih in 61 težko ranjenih v poslopju. Vzrok, da je bilo toliko žrtev, je pač bilo to, ker so bile napeljene samo ene ozke stopnice iz drugega nadstropja.

4. septembra. V Sarajevu se je vnelo dne 3. septembra veliko skladišče lesa tvrdk Feltrinelli in Hadzici. Požar je nastal v poslopju za stroje, preskočil na žago in na delavska poslopja. Vzlic izdatne pomoči se je posrečilo požar omejiti šele drugi dan ob 7. zjutraj. Zgorelo je celo skladišče in 7 poslopij. Žaga leži tik železnice in je bila vročina tako velika, da so se relze na 500 m daleč krivile. Tudi švelerji so v isti dolžini vsi ožgani in za nobeno rabo več. Zgorelo je tudi veliko eraričnega lesa, ki ga cenijo na 500.000 kron. Novejša poročila poročajo, da se je vnela v okolici velika vas Hadzici in preti nevarnost, da ne bo mogoče ognja omejiti. — 5. septembra Brno. V Raitz-u (okrajno glavarstvo Boskovitz) je nastal ponoči velik požar, ki je vničil parno žago, tovarno za les z vsemi izdelki. Tovarna je last tvrdke D. Drucker. Rešena je samo strojnica. Požar je nastal zvečer ob 11. in so ga lokalizirali šele drugi dan ob 10. zjutraj. Škode je nad milijon kron. — 7. septembra. V „Reinickendorfu predmestje mesta Berlina, slavijo vsako leto po žetvi takozvani „Erntefest“. Tudi zdaj je bil okraj okrašen z zastavami in hiše z girlandami. Naradili so obhod po trgu, v katerem je bilo 21 vozov, tudi vsi v zastavicah in okrašenih s papirnatimi girlandami. Ko se je začel sprevod premikati, so zagledali ljudje, da je naenkrat četrti voz ves v plamenu. Nekaj ljudi se je hitro rešilo, ker so skočili z voza. Drugi so bili več ali manj ožgani. Ostal ali pozabljen je bil pa neki otrok v vozu, ki so ga dobili potem čisto ožganega. Vzrok, da se je voz vnel je, da je vzlic prepovedi kočijaž kadil. — 13. septembra. Snoči ob 10. je izbruhnil v Antwerpnu velikanski požar v lesnih skladiščih, ki se je v par minutah strašno razširil. Iz Antwerpna so prišli na kraj požara vsi gasilci, pripeljali so se pa tudi gasilci iz Bruslja in Genta. Vsa poslopja v okolici so zgorela, med njimi tudi kolodvor. Le z največjo težavo se je posrečilo obvarovati velika dinamična skladišča, ki stoje tam v bližini. Plamene s pogorišča je bilo videti 40 km daleč. Sodna preiskava je dognala, da je bil ogenj v lesnih skladiščih v Ferdinandovem pristanišču brez dvoma zaneten.

13. septembra. Iz Komorna na Ogrskem poročajo, da je nastal v vasi Guta velikanski požar, ki je vničil 95 stanovanjskih poslopji ter vsa poleg ležeča poslopja, krmo, poljske pridelke i. t. d. Pred nekaj meseci je zgorelo pa 17 poslopij. — 13. septembra. Selztal. Poroča se, da je v Selški dolini nastal velikanski grzdni požar, ki so ga zanetile iskre mimo tekočega vlaka. Spričo velike suše se je razširil neznansko hitro ter je plamen kmalu zajel celo goro. Razbeljeno pečevje se je začelo rušiti in padalo na železniški tir ali se je valilo nizdol v derčo reko Anizo. Vstaviti so se morali pa progi Hiefiau — Admont vsi vlaki. V nekaj dneh je bil ogenj omejen. — 22. oktobra. Iz Carigrada se poroča. Dne 21. oktobra ob 6. zvečer je nastal v Stambulu požar, ki so ga vsled pomanjkanja vode lokalizirali šele čez

nekaj dni. V pogorelem okraju so bivali zvečine Turki. Med drugimi poslopji je zgorelo tudi več konakov, ena šola, in ena mošeja. Natančno pa ni znano, koliko je zgorelo poslopij, pač jih je pa več nego 400. Po cenitvi cenijo škodo 200.000 do 300.000 funtov. — 22. oktobra. Na Japonskem v mestu Tokio, je 21. eksplodirala tovarna za smodnik. Dva-tjašt ljudi je bilo usmrčenih, 9 težko ranjenih in nebroj lahko ranjenih 4000 kg smodnika je šlo v zrak in dve poslopji sta bili uničeni.

Zgodovinsko znani veliki požari.

L. Stricek mlaj.

Zgodovina nam poroča o velikanskih požarih, ki so se v prejšnjih stoletjih in tisočletjih dogajali. Tako je bilo leta 146 pred Kr. r. zažgano mesto Kartago na povelje rimskega senata in je gorelo 17 dni. Scipijon, zmagovalni vodja Rimljanov, je pri pogledu na goreče mesto vzkliknil: „Tudi mesto Rim bo zadela tista usoda.“

In res, že pod Tiberijem (20 let po Kr.) je izbruhnil požar v mestu Rimu ter uničil pol mesta, Deveto leto potem je pod isto vlado zgorela velika arena, takozvani Aventinski cirkus, ki je obsegal prostora za 100.000 ljudi. Poprava tega poslopja je veljala 50 milijonov sesterčev.

Največji požar, ki je izbruhnil v Rimu (bilo je leta 64 po Kr.) divjal je 18 dni, a omi del Rima, ki je še ostal, je dal še Neron zažgati. Pogled na goreče mesto je bil grozen. Moški in ženske so skakali v plamen, hoteč rešiti svoje. Nepopisen je bil jok in vpitje žensk. Na razvalinah razdejanega mesta Rima, si je zgradil potem Neron velikansko vladarsko palačo.

V srednjem veku so se požari jako razširili in sicer zaradi tega, ker sploh ni bilo nikakršnih varnostnih odredb, in ker so bila poslopja zgrajena večinoma iz samega lesa. Leta 1521. je požar uničil tretjino mesta Amsterdama. Čez 300 hiš je zgorelo v Bazlu leta 1417. V Kopenhagenu je razsajal leta 1728. požar, ki je uničil 14 ulic s 1650 poslopji, 5 cerkev in univerzo.

Tudi v Londonu so divjali požari, kakor l. 982, 1132, 1136, ki pa niso omenjeni. Eden največjih požarov v Londonu je bil leta 1212. Uničil je 132000 poslopij; pri tem požaru je prišlo 3000 ljudij ob življenje in pogorelo je 88 cerkev. Pet let po tej katastrofi so postavili velikanski obelisk v spomin te katastrofe. Leta 50. po Kr. je pogorelo mesto Lyon, ki je bilo takrat rimska kolonija. Na novo sezidal ga je zopet Neron. Leta 197. po Kr. je pa cesar Septim Sever pri mestu Lyon premagal svojega nasprotnika cesarja Albina in v drugič to mesto požgal.

Dne 15. majnika 1571 so zažgali Tartari mesto Moskvo na Ruskem. Pogorela je bila Moskva potem v letih 1737, 1743 in 1752, in je bilo 500 človeških žrtev. Dne 15. septembra leta 1812, t. j. pred 100 leti je francoska armada pod poveljstvom Napoleona korakala v Moskvo. Ljudstvo je zbežalo vse iz mesta. Ko so se Francozi utaborili v tem mestu, je dal guverner Rostopschin zažgati mesto na vseh straneh. Komaj deseti del mesta je ostal nepoškodovan. Velik požar je divjal leta 1734 v Petrogradu.

H koncu še omenim, da so leta 1618, 1737, 1763, 1772 in 1776. divjali veliki požari v Parizu, ki pa niso omenjeni.

K organizaciji gasilstva v malih krajih.

V zadnjem času so se ustanovila prostovoljna gasilna društva tudi v malih krajih; da, dobiti je več občin, ki imajo po dve gasilni društvi, seve v različnih vaseh. To dejstvo je prav razveseljivo, ker kaže, da je prišlo spoznanje o potrebi gasilstva v nižje sloje. Ali v malih krajih nedostaja moštva, da bi se lepo v zadostnem številu razdelilo v plezalce, brizgalce in varuhe, dobimo v marsikaterem kraju komaj 12 do 15 gasilcev. To število pač ne more odgovarjati določilom, da mora biti toliko plezalcev, gotovo število brizgalcev itd.

Ta določila so bila pač prej v veljavi, ko še v manjših krajih ni bilo gasilnih društev, ali zdaj, ko so tudi v malih krajih taka, se mora gasilstvo tem prilagoditi.

V malih krajih se vadijo plezalci in brizgalci skupno, vsi morajo biti pripravljeni za vsako delo. Orodje je največ le brizgalnica, lestve, ker so navadno nizke hiše, ni tu dobiti, ampak je vsaka hišna lestev kot naslombena lestev uporabna in ki jo zna pač vsakdo postaviti. Tu imamo gasilce, ki vse priredijo in začnejo, a za brizgalce vodonoše, je druga pomoč tukaj, so celo ženske, ki so se že večkrat prav vrlo obnesle.

Izučba o delovanju z brizgalno in cevni je pač preprosta in se kmalu nauči. Naloga gasilcev je brizgalno ali hidrant pripraviti, cevi razpoložiti in voditi ustnik.

Čim se zazna za požar, hite gasilci h gasilnemu domu, odpeljejo brizgalnico takoj na mesto, položijo cevi. Tu se ne čaka, da bi se sešli vsi, da jih je le toliko, da zamorejo prvo delo storiti in se tudi ne vpraša, ali so to plezalci ali brizgalci, ker vsi so zmožni vsakega dela. Kolike važnosti je to posebno ob času, ko so ljudje na polju in so večina le rokodelci doma; zato pa naj se skuša povsod k društvu pridobiti vse rokodelce.

Pri brizgalni bodi eden, ki jo vodi in drugi, ki imej mlaznico v roki. Ta dva morata biti pač izvežbana, da vodita gašenje s pomožnim ljudstvom. Torej vsi gasilci malega društva naj bodo v vsem preprosto izvežbani, da lahko delujejo pri vsakršnem gasilskem delu. Tudi k vajam naj se vabi pomožno moštvo, posebno pa še dečki nad 14 let, ki imajo navadno veselje do tega dela. Tudi ni treba pri vaji delati vsakokrat z vodo, to zadostuje dvakrat v letu.

In tako malo društvo vrši navadno svojo nalogo prav uspešno in je lahko večjim društvom v zgled. —t.

Samorešitev gasilca.

L. Stricelj mlaj.

Smelo trdim, da ni veliko gasilcev, ki bi se pri vajah naučili samorešitve, t. j. rešitev iz 1., 2. ali 3. nadstropja, če mu je zaprta pot. Zadnja rešitev gasilca je njegova vrv, pas in karabinar, ki se nosijo ob požarih. Če gasilec tega ne zna, potem bi ga pravzaprav ne smeli potrditi za plezalca. Če je gasilec res že v taki nevarnosti, da ne more več nazaj in je njegova bojazen in razburjenje do vrha prikipelo, pa si ne zna več pomagati, ovije kar nepremišljeno vrv v karabinar ali je prav ali ne, in seveda prileti z vso naglostjo na tla, pa si polomi noge ali še drugače poškoduje. Ni vseeno ali je vrv suha ali mokra. Ako se je kdo že stokrat vozil s suho vrvjo, ustrašil se bo, ko se bo prvič z mokro vrvjo peljal iz visokega nadstropja, zakaj v trenutku je na tleh in srečo je moral imeti, da si ni ožgal rok ali polomil par kosti. Dolžnost vsakega načelnika je, da izuri plezalce v samorešitvi in sicer samo s suho vrvjo. Če je gasilec v nevarnosti, pritrdi naj vrv na kako omaro ali posteljo — če pa tega ni, naj zabije svoj zakrivljeni kavelj, ki se mora nahajati pri vsakem pasu plezalcev, v zid. Potem naj se vjaše na okno zavije vrv dvakrat v karabinar, prime spodnji del vrvi z desno roko in se vskloni iz okna. Tako visi zdaj na vrvi ter lahko hitro ali počasi z desno roko dirigira vrv. Leva roka visi ob desni nogi. Samorešitev se vrši tudi z dvema vrvema a navadno je to le pri vajah, posameznih društev.

Zamišljeni gasilec.

Gasilec se je zamislil:

Škoduj nikjer, pomagaj kjer le moreš! Tako nas je učila mati kot male otročiče, vodivši nas na pot v življenje. In če si je kdo zapisal te zlate besede svoje matere v srce, je to gotovo gasilec, ki neglede na desno, neglede na levo pomaga svojemu bližnjemu v nesreči.

Neizprosni elementi, zlasti neizprosni element — ogenj, je od pamtiveka uničal cele vasi, cele trge, cela mesta in nebroj človeških bitij je postalo žrtev temu elementu. In koliko gorja, in koliko obupov je rodil požar.

Čimbolj se je zavedal človek, da je človek, tembolj se je zoperstavljal elementom, tembolj se je zavedal reka: „Škoduj nikjer, pomagaj, kjer le moreš!“ in rek je rodil gasilna in v najnovejši dobi tudi reševalna društva.

Pred štiridesetimi leti, ko v Ljubljani še nismo imeli gasilnega društva, je zatrepetala cela Ljubljana, ko je počil top na Gradu, in platzvona je dvignil slehrnemu meščanu lase, in kako bi tudi ne, saj nihče ni vedel, če se ne razširi ogenj, da uniči celo mesto.

In ubogi ponesrečenec na cesti! V prahu in blatn se je boril za življenje. Po dolgem dolgem času primahala sta stari-kova moža z zelenim, krsti podobnim zabojem, da odpeljeta ponesrečenca k večnemu počitku — ali k svojcem v borbi za življenje.

Pred štiridesetimi leti zbrali so se možje na posvet in ustanovili so društvo, ki se danes zove: Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo“. Društvo naj ima namen, pomagati svojemu bližnjemu v nesreči. Pomagaj le, kjer moreš!

Na čelo društva stopili so možje, ki so imeli res jekleno voljo, pomagati bližnjemu v nesreči. Najjeklenejši med jeklenimi značajji je bil spočetka in je še danes naš mili sivolasi starček. Za letom je minilo leto in slava društva je cvetela.

Brezštevilnim požarom je začrtalo Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo mejo: Do tu in dalje ne! In koliko gorja, in koliko bede preprečilo je društvo v mestu in v okolici. Povprečno 15 krat na leto je izbruhnil ogenj, in nič manj kot 600 ognjev je gasilo društvo v dobi štiridesetih let. Slava društva prekoračila je meje mesta, in zgledu so sledili: mesto, trg in vas in leta 1888. podala so si kranjska društva v „Zvezi“ roko in iz roke v roko delala so društva pot do vzvišenih idej. Ugled in tudi broj gasilstva naraščal je od dne do dne tako, da stika zunaj meje Kranjske je bilo treba iskati in našli smo ga tudi v „Hasički jednoti“. Sedaj Slovan avstrijski, na narodni podlagi, gladi pot do vzvišenih idej in kviško dviga prapor: „Škoduj nikjer, pomagaj kjer le mo-mo-morš. Amen.

Novice.

† Ludvik Stricelj ml. Dne 6. decembra 1911 je umrl dolgoletni in eden najmarljivejših članov Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva. Ludvik Stricelj se je lansko zimo pri požaru v tovarni za lep prehladil in od takrat je imel v sebi kal bolezn. Stricelj je takorekoč žrtev človekoljubja, ki je prvi in glavni namen gasilstva. Ludvik Stricelj je bil v Ljubljani znan kot desna roka svojemu očetu pri požarih, znan je bil pa tudi gasilstvu po deželi, zakaj on je bil najmarljivejši sotrudnik „Gasilca“, v katerem je priobčeval posebno kroniko o raznih večjih požarih. Če ga bo kdo pogrešal, bo „Gasilec“ pogrešal pridnega poročevalca. Stricelj je bil stavbeni risar in veliko gasilnih domov je napravljenih po njegovih načrtih. Za veliko vajo pri slovanski gasilski slavnosti je napravil načrt, ravnotako je izdeloval načrte o večjih požarih v Ljubljani. Pogreb se je vršil ob veliki udeležbi gasilcev dne 8. decembra popoldne. Bodi vrlemu gasilcu in zvestemu sotrudniku obranjen blag spomin!

Gasilski koledar za prestopno leto 1912 je izšel in se dobiva v Ljubljani pri J. Gerberju. Cena izvodu samo 50 h, s poštnino 60 h, zlic temu, da je tisk in papir dražji. Vsebina mu je mnogovrstna. Letos so naštetja v njem tudi štajerska slovenska gasilna društva z navadnimi podatki, kolikor smo jih mogli dobiti, za drugo leto se tudi to popolni, kar nam jamči delavni predsednik gasilske zveze tovariš R. Bergmann v Žalcu.

Gasilci, sezite po koledarju, saj čisti dohodek je namenjen „Jubilejni ustanovi“. Nekatera društva imajo lepo navado, da kupijo vsakemu članu koledar, so pa tudi društva, ki žalibog niti enega izvoda ne naroče in to največ zakrivijo načelniki, ki ne opozore društvenikov na koledarček. Lahko bi se razpečalo najmanj 4000 koledarjev, tako pa se jih komaj 1500.

Torej na delo!

Iz Leš pri Tržiču. Ker že davno ni bilo nič slišati o našem gasilnem društvu, tedaj blagovolite v Vašem cenjenem listu „Gasilcu“ natisniti nekaj vrstic

Po dovoljenju c. kr. okrajnega glavarstva je dne 24. septembra zvečer ob 11. uri imelo naše gasilno društvo nočno vajo. Bila je čisto tajna, ne, da bi vedeli gasilci. Povedalo se je zvečer ob 7. uri trobentaču, naj zatrobi ob 11. uri, v 10. minutah so bili vsi pri gasilnem domu, in na to smo odpeljali veliko brizgaljo na vas. Nismo hoteli močiti cevi, pa navdušeni gasilci niso odjenjali, da smo morali dva ovitka cevi zmočiti, najbolj odlični so bili gasilci iz Palovič. Nočne vaje so za gasilce posebno potrebne, ker s tem se posebno izvezbajo, za slučaje požarov. Še posebno se imamo zahvaliti našemu največjemu prijatelju društvu, gosp. župniku Frančišek-u Bleiweis u, ki je oznanil, in tako modro pojasnil občinstvu, naj se nikar ne prestraši pripravljani pa tudi bodite, ako bi bil res požar, bo dal znamenje tudi zvon. Take vaje priporočamo vsem bratskim društvom!

Dne 8. oktobra ob 1/2 12. uri dopoldne je zapel rog, in na to dal znamenje tudi zvon, gorel je tik vasi Valjavčev kozolec, bila sta dva oddelka v plamenu, kjer je bila prosenica notri, v drugih oddelkih je bilo polno veja, za zimo pripravljene. a naši gasilci so hitro pretrgali, ker so bili v hipu na lici mesta in takoj ogenj zadušili.

Dne 8. oktobra je umrl četovodja Peter Bohinc, velika izguba je on za naše društvo; pokojnik je bil pri društvu od početka do svoje smrti, neprehoma 11 1/2 let, deloval je v korist društva z vsemi svojimi močmi kot gasilec. Ni bilo požara, da bi se ga on ne bil udeležil; on ni izpustil vaje brez vzroka nikdar. Slavnostnih prireditev sosednjih bratskih društev se je udeleževal z največjim veseljem, ako mu je bilo le mogoče, bil je v resnici eden najbolj zaslužnih članov našega gasilnega društva, on ni poznal pri društvu prostovolja, držal je vojaško disciplino. Da je ljudstvo cenilo njegove zasluge, se je videlo na dan njegovega pogreba, zakaj takih pogrebov je bilo v Lešah še malo. Tega je prvega poklical Vsemogočni iz naše srede kot gasilca! Gasilci so mu pri pogrebu izkazali zadnjo čast. Seveda ta dan ni ostal nihče doma. Naj bo na tem mestu vsem gasilcem in njegovim prijateljem za izkazano zadnjo čast našemu nepozabnemu tovarišu izrečena najiskrenejša zahvala. Vrlemu in zaslužnemu gasilcu pa bodi zemljica lahka in ohranjen trajen spomin.

V a l j a v e c ml., tajnik.

Mokronog. Dne 19. avgusta ob 12. in 10 minut opoldne je izbruhnil ogenj v tovarni g. Franc Penca-ta. Nastal je vsled lahkomišljenosti. Okolo pločevinastega dimnika je bilo nagromadenega polno čresla. Ker se je v tovarni delalo tudi v noči od petka na soboto, je bil dimnik ves razgret. Ni čuda torej, da se je čreslo unelo in pričelo goreti. Bajje je — kakor krožijo razne govorice, ki pa so skoro gotovo resnične — gorelo že ob 10. dopoldne, a so hoteli ogenj sami pogasiti, kar pa se jim ni posrečilo in kar je potem povzročilo tako katastrofo. Ko je mašinist videl, da sami ne morejo pogasiti ognja, je dal s trombo znamenje ognja. Domače gasilno društvo je bilo takoj na licu mesta, ter zastavilo svoji brizgalni tako, da bi bilo lahko ogenj lokaliziralo, če ne bi bil velik hud veter, ki je nosil goreče ogorke čresla daleč preko bližnjih objektov. Ko so namreč udrli ljudje od zunaj v tovarno, je dobil ogenj zraka in je puhnil kvišku, kot ob eksploziji. Vzgala so se bližnja poslopja, a obenem je veter zahodnik odnašal ogorke naprej in naprej. Večina naših gasilcev je bilo vsled tega primorano, hiteti domov reševati svoje domove. Ravno iz pogorelega dela trga je največ gasilcev; tem pač ni zameriti, če so svoje gasili in tako rešili nekateri vsaj nekaj. Pri tej priliki je ostala naša mala brizgalna pri vodnjaku, ker jo vsled velike življenjske nevarnosti ni bilo mogoče odstraniti (snemalka) in je zgorel 1 m sesalne cevi in leseni ročaji. Ko je vsled pomoči prihitelih bratskih društev ogenj nekoliko podel, smo jo rešili in z njo potem delali zopet na jako nevarnem kraju. Z drugo brizgalno sem hitel še z enim možem pred ognjem v neko stoječo vodo — Stajnek —

odkoder smo dali potem vodo na trg pred sodnijo, ki je bila v veliki nevarnosti. Na pomoč so nam prišla sosedna bratska društva iz Št. Ruperta, Mirne, Velike Loke, Trebnjega, Ponikev, Rudolfovega (z nekaj mož iz Št. Petra). Belecerkve, Št. Janža in v nedeljo 20. avgusta še iz Škocjana. Velika suša in hud veter sta bila kriva, da se ogenj ni mogel bolj lokalizirati. Vse je delalo in pomagalo, kolikor je moglo, le veliki del sejmarjev in romarjev (bil je isti dan največji letni sejm in cerkveni shod) je le zijale prodajalo in — kradlo. Ja, da je bilo toliko delavcev kot imamo vode, bi se bilo lahko več rešilo! Društvi Št. Rupert, Mirna in Trebnje pomagala so nam gasiti tudi drugi dan, v nedeljo, a mi sami smo gasili po malem še skoro cel teden. Nekateri člani našega društva so se nad vse vzgledne in delavne pokazali. Trije so se tudi ponesrečili. Pa tudi na pomoč prihitela društva mi je velika dolžnost nad vse pohvaliti, ker so videč veliko nesrečo in nevarnost, hrabro in vztrajno zmagovala skrajno naporno delo. Vsa društva imamo škodo na ceveh, a največ mi in to vsled vednega premikanja iz enega kraja pogorišča v drugega. Z veliko brizgalno smo morali tekati sem pa tja, med tem ko je mala brizgalna delala vedno na dvorišču g. Povšeta gaseč njegove in sosednje objekte. Ker je namreč tiste dni pihal vedno precej močan veter, se je vedno z nova vžigalo, kar nam je dalo mnogo posla in smo le z največjo težavo sami zmagovali. Neki kup čresla smo še 4. septembra gasili.

Nova gasilna društva so se ustanovila: V Šmihelu pri Novem mestu, Grmovljah občina Raka, in na Uncu pri Rakeku.

Zmote. Tovarnarji često trdijo, da je v njihovih delavnicah vsled strogih predpisov ali moderne stavbe nevarnost ognja izključena, pa je to le zmota, ki z njo tovarnarji sami sebe varajo. To se je dokazalo pri tovarni pohištva, ki je bila opremljena z električno razsvetljavo in centralno parno kurjavo. Delavko so zalotili, ki je grela orodje za likanje kita na špiritovnem plamenu v stari pločevinasti škatlici, ki je stala na klopici; ali okrog so ležale oblanice. Malo pred tem je pa poslovodja obrtnemu nadzorniku dokazoval, da ni potreba vrat za silo, ker je vse ognjevarno. Toda slučaj delavke ni kazal, da je tako.

Vodonoši. Kjer ni vodovoda ali vsaj obilice vode na raznih krajih, ne zadostuje niti najboljša brizgalnica, ker potrebuje veliko vode, ali donajanje z vederici je pa počasno in težavno. Temu se odpomore z vodonoši. Kot vodonoše je dobra vsaka manjša brizgalnica, ki podaje vodo naravnost v kotel velike brizge. Ker ni treba veliki brizgi črpati, je tlačilna moč večja in izmet vodnega curka dalji. Hydroforji ali vodonoši so pa tudi prav enostavni, tako, da jih lahko prestavljamo kamorkoli, kamor se še z brizgalnico blizu ne more.

Mesečni shodi gasilcev v zimskem času, so se v več krajih prav dobro obnesli. Načelnik zbera gasilce vsak mesec, k razgovoru in posvetovanju. Primeren prostor za to se vedno dobi. V takem zborovanju naj se gasilcem pojasnijo gasilske postave in druge važne stvari iz strokovnih časopisov. Razmotriva naj se o vajah, ki so se vršile v minoli dobi in tudi o eventualnih požarih. Če je predavanje zanimivo, ne bo manjkala nobeden gasilec, zato se pa je za predavanje pripraviti.

Pred zimo mora društvo vse orodje dobro ogledati, da je vedno v pravem stanju. Posebno naj pazi, da ni po brizgalnah kaj vode ostalo v valjih in spodnjih delih. Pred gasilnim domom, bodi sneg vedno odmetan, da je vedno dostopen, saj se tudi v zimskem času pripete požari. Torej pazljivost je vedno prav na mestu.

Gasilstvo v Londonu. V Londonu, kjer je po zadnjem ljudskem štetju 4,834.000 prebivalcev, imajo 1451 mož plačanih gasilcev. Gasilstvo je stalo leta 1910 nad 6 milijonov kron. Leta 1910. je bilo v Londonu 3208 požarov, med njimi 48 velikih. Pri 77 požarih je bilo ob življenju 83 ljudi med temi 41 otrok. 18 požarov je nastalo, ker so se otroci igrali z žveplenkami. Oh te žveplenke, veliko nesreč prineso.

Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo je izdalo koncem 40. društvenega leta bolj obširno izvestje. Na ovitku ima sliko „Mestnega doma“ a notri sta sliki ustanovitelja cesarskega svetnika očeta Doberleta in sedanjega na-

čelnika Lud. Štrigelja. Imenoma je naveden prvi odbor iz dne 30. marca 1870 in sedanji odbor; dalje so naštetih sedaj izvršujoči člani z dnevom pristopa in sedanji podporni člani; pregled vseh treh čet, pregled požarov od 1. aprila 1870 do 31. decembra 1910 in pregled delovanja reševalne postaje od 1. januarja 1903 do 31. decembra 1910.

Poleg tajniškega poročila so še računski poročila kaj vestno sestavljena.

Gasilski koledar za leto 1912. je izšel in se dobiva po 50 v komad pri M. Gerberju v Ljubljani. — Gasilci sezite po koledarju, čisti dohodek je namenjen Gasilski ustanovi. — Naročila sprejema tudi zvezni tajnik.

J. S. Benedikt

Ljubljana, Prešernove ulice

tvorniška zaloga posamentirnega blaga in raznih potrebščin za gasilna društva.

Naramnice za gasilce docela po postavnem predpisu.

Gasilske čepice z medenim ali tudi z zlato-vezenim znakom.

Signalne vrvice, rokavne žnorige, rokavice, kravate itd.

Dobre konopne cevi, pasovi za moštvo itd.

Preskrbe se tudi vse druge potrebščine za gasilce po najnižjih cenah.

Za gasilna društva olajšalni plačilni pogoji; pri skupnem naročilu enakih vrst primeren popust.

Ustanovljena leta 1869.

Mnogoštevilnokrat odlikovana tovarna gasilnega orodja tvrdke

Konrad Rosenbauer

v Lincu ob Donavi.

Zastopnik

Fran Samsa v Zagrebu

Gunduličeva ulica št. 21.

Telefon št. 1586.

Priporoča se vsem cenjenim gasilnim društvom, občinam in tovarnam za cenjena naročila vseh potrebščin

gasilnih predmetov.

Bencinmotornih brizgalnic najnoveji sestav, koji vse ostale prekaša, parnih brizgalnic, voznih brizgalnic, patentirano snemalko „Triumf“.

Velika zaloga predmetov za osobne opreme, sanitetno orodje, izvrstne cevi, čelade, pasove, elegantne sekirice, čepice itd.

Najpovolnejši plačilni pogoji.

„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Franciška ulica št. 8

priporoča slavnim županstvom ter vsem c. kr. in drugim javnim uradom svojo

popolno zalogo uradnih tiskovin,

slavnim hranilnicam in posojilnicam se priporoča tudi v izvrševanje hranilnih knjižic; slavnim narodnim in drugim društvom v izvrševanje vabil, pravil, plakatov, diplom, ki jih izvršuje v navadnem ali v večbarvnem tisku najokusneje.

Postrežba točna in solidna.

Cene zmerne.

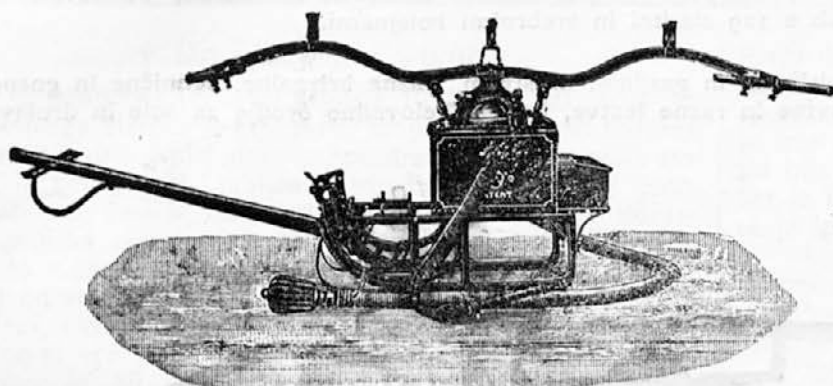
Strojnotvorniška družba „UNION“ na Dunaju.

(D. z o. z.)

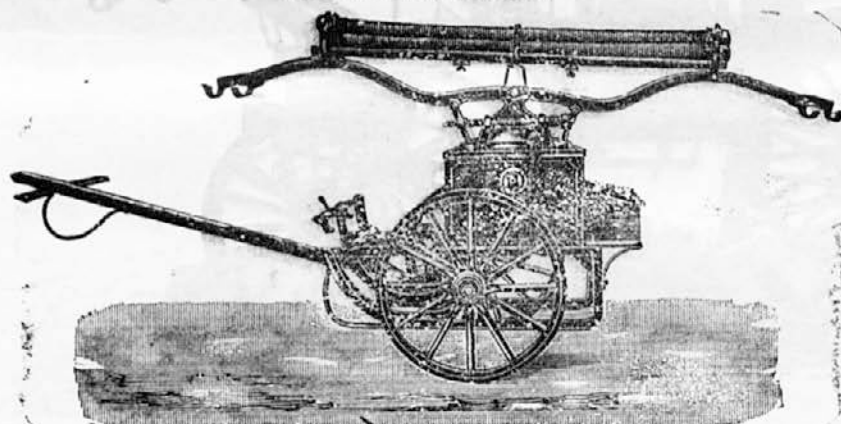
Pisarna in skladišče: Dunaj VIII/2, Hernalsergürtel.

Tvornice: Toplice in Sorgental na Češkem.

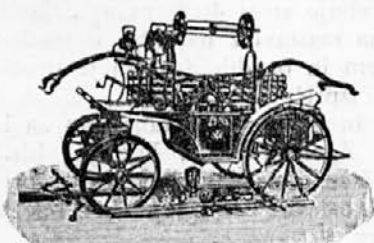
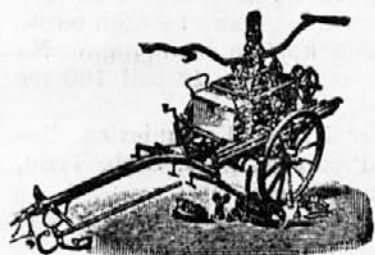
Novoustrojena patentovana sančna snemalna brizgalna s prosto se pregibajočo osjo in snemalnim kolesjem, najpripravnejša za hribovite kraje. En sam gasilec z lahkoto brizgo sname in zopet uredi.

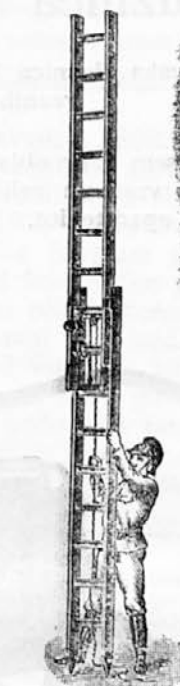
Kot sančna brizga.

Kot dvokolna vozna brizga.

Brizgalnice in vodonosi, dvokolesne in štirikolesne ali nosilne.

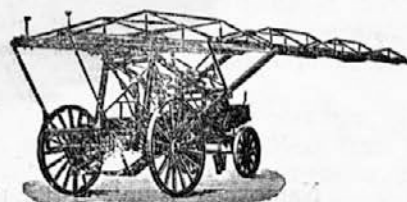

Raztegnjena.

Sklopljena.

Nosilne premikalne lestve.

Dvokolesne in štirikolesne premikalne lestve.

Strešne in kljukaste lestve.

Vsakovrstne osebne oprave.

Cevi, konopne in lanene, sirove ali gumirane. Normalna spojila vijakov avstrijske gasilske zveze.

Popolna garancija! Nizke cene! Najuspešnejše delovanje! Lahki plačilni pogoji!

Ustanovljeno leta 1820.

Ustanovljeno leta 1820.

Priporočena tvrdka po češki zvezi gasilnih društev.

C. kr. priv. tvornica brizgalnic, hidrofórov, sesalk, lestev, cevi in oprave za gasilce

Praga - Smihov

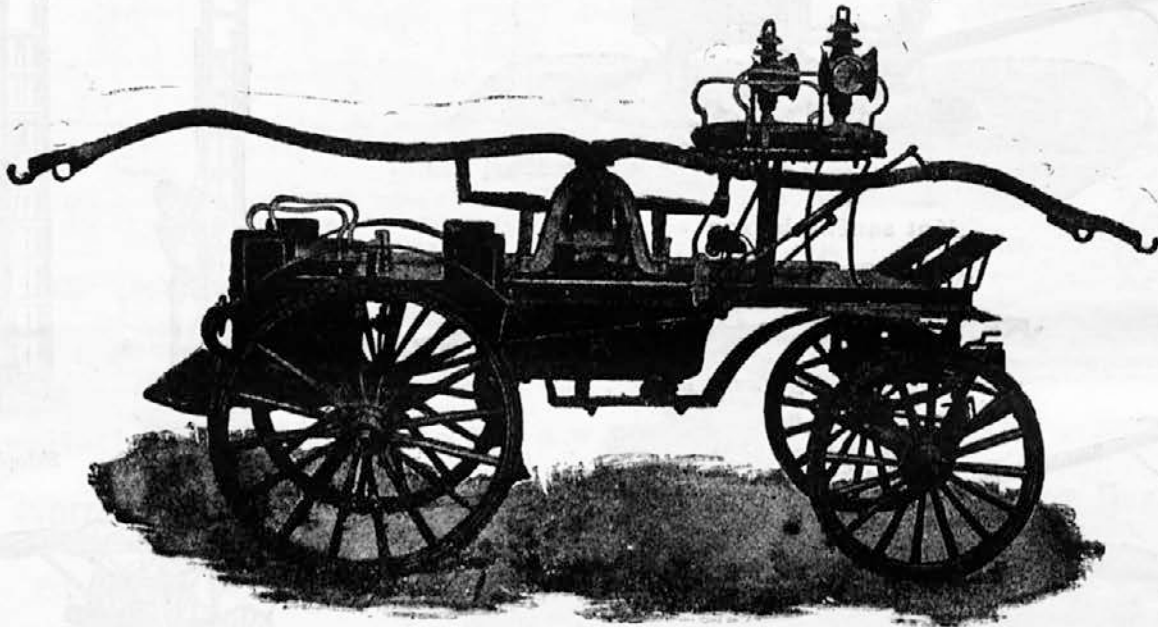
R. A. Smekal

Čeh blizu Olomuca

Podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

Prva češko - moravska tkalnica lanenih in konopnih cevi, mehanična delavnica in livarna, odlikovana na raznih izložbah s 129 zlatimi in srebrnimi kolajnami.

Priporoča vsem c. kr. oblastem, občinam in gasilnim društvom, razne brizgalne, tehnične in gospodarske stroje vsake vrste in veličine, cevine in razne lestve, itd. — Telovadno orodje za šole in društva, motore, acetilinske aparate itd.

Najnovejši izum tvrdke R. A. Smekala so brizgalnice, ki zajemajo in mečejo vodo z desne in leve strani ter imajo ravnotež tako sestavljen, da potrebuje stroj 40% manj delavske moči nego stroji ostalih tvrdk. Ta izum je bil leta 1903. odlikovan v Pragi na razstavi z največjo nagrado: zlato kolajno in diplomo. Na Kranjskem, Primorskem, Štajerskem in Hrvaškem in ostalih deželah je prodanih teh strojev že nad 100 ter imamo različnih gasilnih društev zelo laskava izpričevala.

Podružnica v Zagrebu je prodala takih brizgalnic na Kranjskem za kraje: Krško, Kostanjevica, Bohinjska Bistrica, Metlika, Šenčur, Koroška Bela, Zgornja Šiška, Dravljje, Idrija, Predoslje, Sora, Stob, Trzin, Žabnica, Royte, Velika Loka, Kamna gorica, Stožice, Valtavas in Št. Peter pri Rudolfovem;

na Štajerskem: Ojstrškavas, Gomilsko, Okoslavci, Možganjci in Prekopa;

na Primorskem: Kobarid, Idrsko in Bovec;

na Hrvaškem: Ravnagora, Delnice, Lipik, Dolnja Stubica, Požega, Kešinci, Samobor, Vrginmost, Lokve, Gradec, Ludina, Vrbovec, Koprivnica, Pakrac, Popovača, Stara Pažova, Dugoselo, Hlebenje in Šv. Ana.

Razeh teh strojev izdelujemo zelo praktične male brizgalnice »univerzalke« na dveh ali na štirih kolesih, ki so za prvo pripomoč prav praktične, bodisi za gasilna društva ali pa za občine, ki imajo malo denarnih sredstev.

Dalje izdelujemo vse ostalo gasilno orodje in potrebščine kakor čelade, pasove, sekirice, ročne in mehanične lestve najnovejše vrste. Delavske in paradne obleke, čepice in gasilna znamenja po najnižjih cenah.

Občinam in gasilnim društvom olajšalni plačilni pogoji na obroke.

Za vse stroje se jamči pet let.